

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
на пів року	8 рублів
на чверть року	4 рублів
на місяць	1-70 рублів

Поодинокі члени по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Хорунчини). Експедиційна місцевість в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Господарске товариство.

Господарске товариство, щедро субвенціоноване державою і краєм, було до тепер, хоть з переважно польською ціхою, заступником рільничих інтересів для Галичини, посередником між правительством та продуцентами в області чисто фахових справ, які догоркали потреб і уліпшень в рільництві. Хотий були хиби в устрою, як і в діяльності сего товариства викликані з одної сторони безрадністю та апатією верховодячих в нім кругів, а з другої сторони таки загальним невідрадним положенням в краю, то однак дивно видає ся переміна, яка наступила в нім на недавніх загальних зборах, а яку польська преса повитала як заповідь нової епохи господарского товариства.

Досить сказати, що дотеперішній голова товариства гр. Станіслав Стадницький одержав лише Іголос, а рештою, 104 голосами (крім 8) вибрано презесом звісного агітатора і організатора др. Володислава Козловського. Вже сам сей факт є знаменним, а цікавим ще і те, що давнійший презес навіть не явив ся на загальні збори, прочуваючи таку опозицію, а промову віцепрезеса, який виказував фактами діяльність товариства і одного з делегатів (п. Федоровича Володислава з Вікна) збуто ігноруючою мовчанкою без дискусії і без одного оплеску. Чим скорше приступлено до вибору, який дав результат, зазначений вже в горі, а дальше увів до виділу Господарского товариства самих «молодих» шовіністів польських.

Очевидно за мало панам Всеполякам, яких за причиною Козловського розвело ся множество між сільською шляхтою, як і маломісточною бюрократією, щоби Господарске товариство занимало ся виключно поліпшенням раси худоби, коний та беззрог, достарчуванем ліпшого насіння і т. п., они хочуть навіть і з того товариства, яке в своїм заложеню повинно мати чисто господарску, краєву ціху, створити «народову твердзу», яку, як каже Nowa Reforma, «знаменують передовсім розбуджене народове почуте і щира охота зблизити до себе усі верстви і сторонництва на поли польскости і обивательської праці».

Рівночасно в «земьянских сферах» — щинше дальше сей дневник — побуджених до діла самооборони випадками послідних літ, почали звертати бачнішу увагу на Товариство. Повстала на Сході агітація, безпосередно зроджена без сумніву невдоволенням, що Товариство було зовсім безчинне. Ся агітація виступила з радикальним кличем, що так дальше не повинно бути і найшла велим пригідний ґрунт (віримо! — Ред.), бо на теперішні загальні збори спровадила звиш сто прихильників найскоршої реформи. «Старі» найшли ся в числі заледви кількох осіб.

«Се поява, характеризуюча настрої нашої суспільности у східній часті краю».

Пани реформують ся, та коби лиш не

перереформували ся на один бік. Як бачимо, шовінізм у них переливає ся уже через верх!

Болівія.

Болівія се сусідка Бразилії, яка лаштує ся тепер до оружної розправи з теперішньою вітчизною наших емігрантів. Вправді Бразилії не грозиць з сего приводу небезпечність, бо она коло сім разів більша так простором, як і населенем від Болівії, та має ліше зорганізовану армію, однак воєнна пересправа все таки не остала би без впливу і на долю наших переселенців, тому розкажемо дещо про сю країну, її мешканців і тамошні відносини.

Болівія занимає середню полудневої Америки і віде не притикає до моря. Границить від полудня з Парагваєм, Аргентиною і Чилі, від заходу з Чилі і Перу, а від півночі і сходу найдовшою лінією з Бразилією.

В теперішнім стані Болівія занимає простор 1,334,200 квадратних кілометрів і має 2 і чверть мільонів населеня, яке переважно складає ся з Індіян. Край се дуже високо положений і тому виказує великі різниці в температурі; від тропікальної спеки до проникливого холоду і морозу можна найти всі різниці підсоня у тій невеликій країні. Міста лежать на три до чотири тисячі метрів понад морем. І так пр. найбільше місто Ла Раг лежать 3717 метрів над плесом моря. Ще висше, бо 3,824 метрів над морем, лежить величезне озеро Тітікака, що мимо свого височенного положеня, розливає ся на 9,500 квадратних кілометрів.

Земля, загально беручи, дуже лиха. Управою рілі, годівлею лям, кіз та овець займають ся на невеликі розміри головню Індіян. Доріг мало, а доступ дуже утруднений задля гористого, дикого терену. Знатний зглядно розвій міст завдячує Болівія своему багатству в різних рудах. В закопах добувають тут срібло, мідь, залізну руду, уголь і нафту. В пустині Атакама находять ся великі поклади салітри, які експлоатують Американи.

Одно таке жерело богатства стало також костью незгоди між Бразилією а Болівією. Ся послідна була ще до 1825. р. іспанською провінцією, а передтим була частию великої індійської держави, якою управляли інки. Шмат землі, який границить з Бразилією, знаний під назвою Акре, на східно-північній границі Болівії, втиснений межі Бразилією а Перу, був з давен давна предметом спору і як такий властиво не підлягав власти жадної з держав.

Після послідної революції, які повторюють ся що кілька літ в сій країні мішанців з червоної, чорної і білої раси, теперішній президент Пандо сбияв керму републки. Его оружна сила вивосить 500 людей піхоти, стількож кінниці і 250 артилерії. Теперішнє правительство, немов то за услуги, віддані републиці і як відшкодоване за страти, які він поніє на власній мавткы, віддало єму на приватну власність власне сей спірний шмат землі над рікою Акре. Се дуже щедрій дар. бо ся країна обильна деревами, «Серінга», яке дає кавчук і привносить експлоататорам величезні користи. Однак се дар властиво номінальний, бо сі дерева експлоатували майже ви-

ключно Бразилійці, без якого небудь правного унормованя.

Президент Пандо віддав експлоатацію кавчуку американському синдикатові, який завязав ся в тій ціли, а за те мав від него доставити 200 тисячів мільреїсів річно. Однак коли пахтары побачили, що Акре заняте Бразилійцями, заявили Пандові, що тоді заплатять першу рату, коли він їх прожене. І ось тому готувить ся одна сторона та не заспляє і друга, аби з оружем в руках добути собі монополь торгівлі кавчуком і нетяжко може прийти до війни між обома тими републками.

З державної ради.

Між відчитаними інтерпеляціями находить ся пос. Вальца в справі наміреного підвищення Росією ціла на коси; інтерпелянт зазначає, що се загрожує австрійському промислови щодо виробу кіс.

По відповідях на інтерпеляції міністра залізниць і міністра рільництва, палата перейшла до наглого внесеня пос. Дашиньського

в справі X корпусу.

Внескодавець пос. Дашиньський виводить, що військова адміністрація найбільше легковажить собі парламент. Три роки штурмовано в палаті до правительства з причини Гальгочого і три роки збувало правительство послів леда якими відповідями. Може бути, що Гальгоч є великим генералом, але докаже сего аж тоді, коли побе Росію. А поки що не лише соціялїсти, але і члени польского Кола приписують єму як найгірші кваліфікації. Вкінці треба було аж обид, які впали в палаті дня 19. лютого, щоби міністер краєвої оборони зробив натиск на міністра війни і спонукав дати відповідь. Однак ся відповідь не була ані вичерпуюча, ані достаточна.

Дальше переходить бесідник до поодиноких фактів. Одного рекрута, мимо потвердження трех лікарів взято до війська. А коли і четвертий, повітовий лікар з Перемишля потвердив єго слабосильність, перенесено лікаря до Таріова. Другого лікаря др. а Олера, який був на тім свідочстві підписаний, здеградовано як резервового офіцера. Судію Герцнера, який в однім спорі військовости з жидом, видав вирок, прихильний для жида, здеградовано так само з офіцерської шаржи. Бесідник пригадає конфлікт Гальгочого з гр. Пінінським і наводить, що в 50 процесах Гальгочи «мав пех» не лише в Перемишля, але і у Львові і Самборі, та не тільки перед лавою присяглих, але і перед вирокуючим трибуналом. Згадує про антагонізм Гальгочого до Поляків і до жидів. Вироків на польскім язичі не приймає, намятника Кошцошка в Перемишля не дає у-ставити, а жидівські льокалі, аж 176 в Перемишля каже бойкотувати воякам. Бойкотови підпадають навіть машини до шитя. На баль під-офіцерів не призволив тому, що мав відбутися в сажі «Сокола». А польський «Сокол» не є такий шовіністичний, як ческий, чого доказом, що в Городені іменував намістника почесним членом (ratio fisica). А вже найгірші переслідования зі сторони хваленого генерала діють ся за нещасне своє «ссьм»!

Дальше критикує бесідник писемо міністра війни ген. Пітрайха, додане до звісної телеграми ген. Гальгочого. Похвали уважає бесідник з

жарт, а згадку про денунціантів і агітаторів відпирає з обуренням. Ці к. суди увільнили цих людей, бо їх реляції були правдиві, а вже найменше Х корпус може робити в тім згляді які небудь заміти, бо він має цілу юрбу спідців і денунціантів. До міністерства висилають фальшиві рапорти, а перед судами затаюють правдивий стан річи.

Відтак переходить бесідник до відповіді міністра краввої оборони гр. Вользергайма і підносить, що міністер сам ствердив смерть жени арештованого за «всьм» резервіста, побите палицею реставратора Курца в Яворові, боронячого чести своєї доньки перед офіцерами, та статистичні дані, які вказують, що випадки самоубійства в Х корпусі є двічі більші, як в кождім іншій австрійській корпусі а в шестеро численніші, чим між загалом населення. З відповіді міністра виходить, що до війська асентують велике число умислових хорих, та туберкульозних. Особливо жидів, яких Гальгочи ненавидить, кривдить ся під сим зглядом.

Вкінці бесідник взиває палату, коли не схоче голосувати за другою частию его внесення, щоби правительство подало средства, якими хоче усунути відносини в Х корпусі, щоби бодай голосувала за першою частию сего внесення яка домагає ся докладного справоздання щодо піднесених справ, аби парламент застеріг собі право контролі навіть над Гальгочим.

Дискусія

над наглюстю внесення розпочала ся промовою пос. Шнайдера (антисеміта), який виступив против виводів Дашинського, як недостаточно ясних, а похваляв Гальгочого за его жидофобію. Пос. Брайтер: Прецінь жінка Гальгочого жидівка з походження. Пос. Шнайдер: Так видко, що він через жінку пізнав ся на жидях!

Овісля заняв голос пос. Брайтер, який звернув на справу поручника гузарів Мольнар, що набув сумної слави підчас страйку в Убіню. Палата послів не дасть себе довше ігнорувати військовим зарядом і прийме ся за острійші середники.

Міністер Вельзергайм констатує, що соціялісти кидали свої обиди в роздратованню, а що відпирають ся агітаторів і денунціантів, то міністер не назвав нікого по імени. Політики у війську не може бути, а військово начальство не можна віддавати під провід політиків. Військові власти основно розсліджують випадки всяких надужит і не чекають аж на напір зі внї. З того видко, що військовий заряд свідомий свого завданя і не потреба жадних надзвичайних ухвал в тім згляді.

Пос. Дашинський зрікає ся кінцевого

виводу, а в голосваню наглість его внесення відкинено.

Конець засіданя.

Правительственне предложєне в справі будови залізницї Львів-Підгайці і Тернопіль-Збараж відіслано до комісії.

Пос. Барвінський зробив нагле внесення задля несєня помочи населєню, що потерпіло елементарні шкоди.

Слїдує засіданє нинї.

НОВИНК П.

— **Калєндар.** В суботу: руско-кат. Муч. ев. ген. Атаназія; рим-кат. Томи з Аквіну. — В недїлю: руско-кат. Поликарпа; рим-кат. Йоана Б.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІ.** При змінї місяця просямо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирїзанє залєглогий, бо будемо приневолєні зстановити довжникам дальшу висилку часописи.

— **Комітет основателїв рускої школи музичної** відбув оної в «Соколї» засіданє під проводом проф. Вахнянина і при участі відпоручників Т-ва «Боян». Відвітно до гадок, висказаних красним і вичерпуючим рефератом проф. Вахнянина, ухвалєно, по вичерпуючїй дискусїї, основуючу ся школу музичну назвати не «консерваторією», але «Висшій Інститут музичний», котрого плян науковий не може однак бути низший від пляну існуючої вже у Львові школи музичної, під фірмою «Консерваторія Т-ва музичного». Зарїзом уст. новлено загальні начерки організації нового «Інститута» і висказано надїю, що він увїїде в житє вже в осєни сєго року.

— **Публичні відчити у Львові** будуть відбувати ся заходом «Кружка українських дївчат» в огєім порядку. Ві вторник від год. 5—3: Вп. др. І. Франко «Данте Алігїєрі і його Божественна Комедія». — від год. 6—7: проф. др. Студинський «Старинна руска повість». В пятницю від год. 5—6: проф. Боберський «Ваймар тепєр а передше». — від год. 6—7: проф. др. Колєсса «Українська література XIX. в. до Шевченка». Замість проф. Левицького, котрий є перешкоджений, обявляє ласєво в послїдній хвили ряд викладів п. др. Франко. — З огляду на се, що сєля в рускій гімназїї на долинї показала ся за малою, виклади будуть відбувати ся на 3. поверсї. Видїл «Кружка» просить о численну участь. Вступ від особи на два виклади 10 сот.

— **Галицький сойм** має зібрати ся на засіданя аж в верєснї — як се доносять з віродостойних кругів у Віднї. Державна рада мала би радити з малими перервами аж до кінця липня.

— **З бережанського повіта.** Вибори до повітової ради в Бережанах відбудуть ся: дня 2. цвітня з групи сїльських громад (11 членів); дня 6. цвітня з групи міських громад (7 чл.); дня 8. цвітня з групи більшої посїлости (8 чл.).

— **Курс історїї України в Парижі.** «Літератур-

но-Науковий Вістник» у послїдній книжцї (за марєць 1903) пише: «Вільний російський університет в Парижі (Ecole russe des hautes etudes sociales) запросив проф. М. Грушевського прочитати курс з української історїї в сїм році».

— **Личні вісти.** Віцепрезидент краввої дирекції скарбу, др. В. Коритовський, повернув вчєра до Львова і обяв уридованє.

— **Іменованя.** Президія кр. дирекції скарбу іменовала в особ. етатї зарядїв салінарних в Качицї на Буковинї салїн. адюнкта Стан. Скочиляса, управителем гірничним і гутничним в IX ранзі з місцем службового побуту в Косовї. — През. міністрів д-р. Кербер як міністер судівництва іменовав старшим канцелярїйним начальником стар. офіціала Ал. Коля з Буська до Золочева і канцел. нач. Едв. Тручку із Стрия до Сянока.

— **Кравва рада шкільна** іменовала: Тому Костюка, заступником учителя в гімназїї в Дрогобичи; — в народних школах іменовала: Варвару Журовську учит. 5-кл. школи в Борщєві, Ант. Слївїнського учит. 2-кл. шк. в Мельниці, Наталїю Більвінївну учит. 2-кл. шк. в Вільхївцї, Стан. Тарасківну в Лїбужи великій, Ів. Фальчика учит. 1-кл. шк. в Сїлїсках, Ром. Тураца учит. 1-кл. шк. в Хотинци, Март. Залєвського учит. 1-кл. шк. в Волї добростаньскїй, Юлію Головецку учит. 1-кл. шк. в Керницї, Стеф. Тромпетєра учит. 1-кл. шк. в Б. рїшкївцях, Ант. Маркєвича учит. 1-кл. шк. в Боднаровї; — перенєсла: Марию Рейовську з Прїсятницї до Білої вижної.

— **Польска господарка у львівській магістратї.** На вчєрашнім засіданю ради міста Львова предложила люстраційна комісія вислїд своєї праці, а реферували єї іменем проф. Дзївїнський і др. Лєсвїч. Був се прямо акт обжалованя для президента міста д-ра Малаховського і магістратської клїки, яка довгі літа крила свою господарку перед загалом. Заміти комісії, предложєні міської радї до відомости а згл. до ухвали, є в скорочєню такі: бюро президїальне не відповїдає своєї задачі; урядженє і помїщенє бюр є низше критики; в зарядї міста панує нєлад і розлад; магістрат переступив величезними квотами кошториси послїдних інвестицій; рахунки давно покінчених будівель не замкненї; ріжні публичні будівлі ведєно без ухвали ради і без дозволу кредиту; в остатних роках стало ся в магістратї богато сиронєвірєнь, дефравдацій, самоубїєств функціонерів; през. Малаховський мильно інформував міську раду про податкові залєглости членів президїї магістрату; през. Малаховський роздїлював запомоги урядникам незаслужєним або легководушим; през. Мал. не інформував ради про розпучливий стан материяльний міських урядників; іменованя манїпулянтів і дистарів не відбували ся після ухвал ради; през. Мал. не повїдомив міської ради про залєглїсть в бюрах більше як 20.000 кавалків; през. Малаховський знав про мальверзації пок. Новицького в касї, а не зарадив лиху, та ще дав Новицькому запомогу; магістрат зятягав недозволєні статутами позички на векселї, а през. Мал. навіть не повїдомив про се міської ради.

Аби сєму всему зарадити люстраційна комісія предложила між иншим, аби: перевєсти

К. Бусє.

ГАЛЯ БЕКЕРС.

Дївочї мрії.

(Дальше).

— Коли вже все страченє, то пощо тужити, а коли в душі нема вже більш туги — так — що тоді?!

Вона понуро гляділа перед себе.

— Люди мають мене вже сяк чи так забожевільну — промовила вона напрасно — і може судять мене справедливо. Ах ти не відаєш, скільки я в сїм році витерпіла! Поки ви ще ту були, Павло і ти, то було ще яко тако, а по сїм було так безмірно пусто і батько так все сварив, що я дармую, і тітка все менї голову клопотала робленєм панчїх та вишиванєм сорочок — ну і якто, хотїла-б я знати, не став би хто від сього байдужним і злосним?

Я стояв мовчки коло неї і дививсь на єї червоनावє волосє, що блєстїло у сонци, мов огонь горїло. Вона не любила, коли хто перебивав єї.

— Одно — продовжала вона — що мене ще піддержувало, була та велика надїя — любов моя. Бо впрочїм — милий Боже! Я й сама не знаю, як тобі се сказати. Я колись чула, чи читала, про одну недугу, що спонукує чоловіка вїчно шукати чогось, безупинно через весь свїй вік. Оттаке саме і зі мною. Почавши від того часу, як ми разом ходили до школи — стояти

все на мостї й глядіти за зникаючими човнами — се був цілий мій свїт. А в дома я так нєраз плакала — от звичайно як дурна дївчина. Менї все здавалось, начєб там далеко, тисяч миль відєн, мусїло бути щось незвичайно гарнє, щось, що я могла би мати, коби лиш звїдєси могла вирватись. Та я ніколи не зможу там дістатись!

Дивно було, коли вона сї послїдні слова вимавляла. На пів гірко, на пів жалєсно-сумно, з незначною, лєдвї замїтною болючою усмїшкою. І тоді я у перше побачив, як над єї устами стягнулись тїї гострі пружки, що їх звичайно мають вже перестарїлі або занепащенї дївчата.

— Вкінци так довше не могло бути. Менї здавало ся, що я від тої безмірної туги, начє не та стала. А ту у тім гнїздї не було нікого, щоб мене двїгнув із того занєпаду. Правда таким був Павло, таким відважним, палким, велитом... він прийшов з далекого свїта і був для мене чимсь незвичайним. Я і справді любила його. Тепєр, коли і се минуло — все скінчило ся — все пропало...

— Коли ти з ним бачила ся?

— Вчєра. Я зустрїнула його при ріцї. І як раз се було найбільше болючє — що він представивсь менї так малодушним, що справді сама я дивувалась, як він сам розбивав кусник за кусником з того великого образу, що я собі про него у снах моїх вимріяла. Подумаї лиш — місто, щоби все сказати по правді — я тебе вже більше не люблю, ти менї остогидла, звїрила ся, або що там — місто сєго, він став менї розка-

зувати про людей, про своїх родичів, про якіє реформи, — взагалї сказавши, плїв про що инше, силуючись на цвїтисту бесїду. І так стравила я останну надїю — і тепєр не маю жадної цїли, жадної дороги перед собою.

Вона з трудом підступила до стола, приєтавила крісло й обезсилєна упала на його.

— Я лиш кілька слів йому сказала — що я ще до тепєр не думала про своє замужє, що я би за його слїдом на край свїта пішла, хоч би як невільниця, як слуга — й що ми-б далеко в свїтї найшли се, чого я у своїм житю найти не могла ніколи... А він так здивовано глядїв на мене — не розумїв мене. Тому й слушно кажуть люди, що найліпше увільнитись від того всего. Нєхай всему копець будє.

Вона замовкла. Заначїса повївала легко від повїву вїтру. Єї темнявє полотно заслонило на хвїлю сонцем іграючі шибї.

— Так я його все люблю — майже скрикнула вона, дико скрегочучи зубами. — О Боже мій... Боже!

Єї голова важко упала на стїл.

— Галю!

Вона піднесла голову наглим рухом.

— Ах, яка я дивна! Але слухай — я хотїла-б з ним завтра стрїнутись. Завтра о шєстїй, коло ріки. Ти скажєш йому — неправда-ж? а сєй молодий невільник — я думаю, що він мав слухність. Коли хто любить, мусить умерти...

(Конець будє)

цілковиту реорганізацію магістрату до кінця сього року, а в тій цілі вивести всім урядникам місце; котрі з них хочуть остати ся на посаді, мають до 14 днів внести поданє; совісних і пильних урядників належить окремо винагороджувати; не перекидати, як доси, шефів з одного до другого відділу в 24 годинах; побільшити число концептових урядників; вести острійший нагляд урядників; створити окремий відділ касовий; поділити на нове місто на дільниці; призначити 100.000 К позички на сплату довгів урядників міста. — Над замітами і пропозиціями лостраційної комісії розвинула ся довга дискусія, якої вислідом було придане комісії 4 нових членів з магістрацької кляки, аби тим чином сараліжувати наміри членів комісії, що поважили ся виступити з такими тяжкими замітами на президента міста і його сторонників. Так сконструована комісія має ще раз розглянути справу і прийти з внесеннями на засіданні ради. В виду сего дотеперішні члени комісії зложили свої мандати, але рада, в якій верховодять сторонники през. Малаховського, не прийняла їх р вигнації до відомості. Серед замічань, яке при тім настало, през. Малаховський замкнув засіданє о год. чверть на 1. по півночі.

— **Прут сплавною рікою.** Краківський Счас порушив справу переміни Прута на сплавну ріку, якою можна би вивозити збіжє і вироби східно-галлицького промислу на Балкан і до Анатолії. Доси перевезено вже регуляцію Прута від его впаду до Дунаю коло Галацу до Лпцаї, яких десять миль від австрійської границі і на сій простороні їдуть вже пароходи о обемі 800 бочок. За кілька літ славна часть ріки посує ся аж до Новоселіці на Буковині, де повстав би пароходний порт, що лучив би руську територію в Австрії безпосередно з Чорним морем. Дальша регуляція обіймає русько-галицької границі, се є до впаду Черемошу. Однак австрійське правительство веде єї дуже пиявота не знати, чи скінчить ся она за яких 10 років. Тому Счас визнає Коло польське, аби оно в інтересі рілляного, лісового, цукроварного і нафтового вивозу з Галичини заняло ся прискоренєм комунікаційної регуляції Прута на австрійській території.

— **Чи се правда?** Нинішнє Słowo polskie доносить, що в селі Волиця коло Самбора відбуде ся дня 8. с. м. аматорське представленє «Гвізда Сибєрії» Старженського, за стьранєм польської і русько-української молодіжи. Дохід має бути призначений на будову «кошцюлка» в Волиці. Чи се можливо, аби самі Русини спомогали польонізованє руської землі? Чи ми не потребуємо грошей на будову наших церков?

— **Украдений динаміт.** Підприємство будови залізничі Вайнера в Лопушані Хоминій вислало нічною порою з 27. на 28. лютого с. р. 3 пакчи з динамітовими патронами з залізничі в Хирів до Лопушанки. В дорозі, при корші на присілку званім Напроччина к. Старої Соли, вступили мабуть як візник так і дозорець динаміту до корши. З того скористав Іван Багній із Старої ропи, котрий вертав з лазні в Старім Самборі, де налив в печи, і вкрав одну пакчу з динамітом та заніс єї до дому. Вночі окол 11 год., коли Іван Багній вернув до дому, викликав жінку до сінці і там обоє стали розбівати пакчу, хочая очевидно довідати ся, що в ній знаходить ся, аж нараз роздав ся страшний гук і рознесло часть хати. На той гук збігли ся перестрашені сусіди і найшли розірване надрібно куєні тіло нещасливої Насті Багнієвої, а побіч неї сильно покоченого трупа єї мужа Івана. По них лишило ся четверо дітти, котрим в хаті не стало ся нічого.

— **Супружка трагедія.** Перед трибуналом судив присяжних у Львові ставав оноді муляр Іван Яремко, котрий дня 31. грудня м. р. убив свою жінку Ольгу при ул. Сикстускій у Львові. Пізнав єї перед вісьма роками заняту в одній молочарні. Була гарна дівчина і хоч не мала найменшого приданого, стала жінкою Яремка. Кілька літ провели обоє в агоді, відтак неорозумівя стали гостями в їх подружжє житю. Причяву до сего давала Ольга, котра понад чоловіка переносила інших, богатших муцин і кілька разів его покидала, привинаючи навіть раз посаду касирки в одній каварни в Перемішлі. Хотай на якийсь час повертала назад до чоловіка, котрий їй вело ради любови прощав, то небавом знов утікла до тих що давали їй розкішне удержанє. Під конець м. р. замешкала при ул. Сикстускій, у якоїсь вдови і тут приймала візити своїх знакомих. Довідав ся про се Іван Яремко, що тимчасом був на роботі то в Перемішлі, то в Бориславі, і критичного дня прибув до своєї жінки, щоб єї ублагати до повороту у власну хату. Однак стріча подружжє перемішила ся в сварку, серед котрої обиджений Яремко вхопив зі стола кухонний ніж і пробив нам жінку. Ольга померла небавом в шпиталі, а нещасливий чоловік відповідав за свій вичин перед судом. По переведеній розправі заперечали судні присяжні 11 голосами вини Яремка, в наслідок чого трибунал увільнив его від кари.

— **Польська гаката в Підволочисках.** Наслідки агітаційної поїздки д-ра Козловського вже видні.

В селах Оріхівці і Чершнівці коло Підволочиск місцеві рускі читальні дають що гижня в неділю аматорські вистави. Сі вистави були соєю в оці кільком Мазурам заволжкам, що переїмчили ся радами д-ра Козловського. Минулої неділі дібрали собі они кількох пняих лагників і зробили напад на читальню, в якій самі тоді покінчено представленє. Напад був так несподіваний, що всі читальники вибігли на двір, думаючи, що горить село. А се кільканацять гакатистів пняих як небожі сотворіня бігло з колами сьпіваючи «Патш Косцюшко на нас з неба». До чого може довести така напасть, легко собі представити.

— **Війна, війна!** Наслідком тих щоденних телеграм в цілій праєї Європи про впрохання в Мекедонії, Альбанії, про мобілізацію війск в Туреччині, Болгарії, Росії, Австрії, а на ігь такій Чорногорі, всюду в розмові товариській натякують на сей предмет, коментують, змінують і звіси беруть ся страши вісти про війну. Так приміром в Станиславівщині ожидають вже походу Москалів через Товмач до Туреччини.

— **Нове жерело нафти** відкрито в селі Ямельниця на полудне від Борислава. Нафта показала ся на двірськім ґрунті на т. зв. «Стриженіку» коло потока Соколя, а до єї експлоатації не потреба великих заходів, бо можна єї черпати коновками з керниці, як се було колись в Бориславі.

— **Рун на чєску Щадницю в Празі.** Позавчера вибрало 1002 осіб вкладки на квоту 1,600.000 К. Вчера вибрано з каси вкладок на 1,320.000 К.

— **Бійка студентів в Градці.** В одній з каварень в Градці прийшло вчера до бійки между студентами хорватськими а німецькими та італійськими. Причиною бійки були народні відзнаки Хрватів, яких они не хотіли зняти на приказ німецьких студентів. Вислідом сего дрібного неорозумівя було 16 арештовань і повибивані шиби та поломані крісла.

— **Електрична машина до складаня.** Фірма Шукерт в Нормберзі збудовала друкарську машину до складаня черенок після узору Іспанца Марай-Розар: «Електротипограф». Машина складає ся з двох частій: машини до писаня і машини до відливаня черенок. Перша машина за притисненєм клявіша відбиває букву на папері, а рівночасно станца вибиває на паперовій стяжці відповідний отвір. Машинове писмо є вже першою коректною, бо відливають ся лише ті букви, які написано машиною. Папір з отворами вкладає ся до машини, що відливає черенки. Він пересуває ся между двома рядами підойм, вельми чутливих, на металевій підставі. Коли підойма паде на папір, електричний ток перериває ся, а коли паде на отвір, ток замикає ся. Кожда буква має власну комбінацію токів, а єї за посередничтвом електромагнесів порушають поодинокі части машини. Сим чином від отвору відповідає матриці, яка виступає в потрібнім місці і відбиває з пливного металю дотичну букву. Поодинокі букви обтоплюють ся і творять разом стереотип. Аби одержати новий склад, вистарчить вложити паперову стяжку з отвором до машини.

Кожда машина до писаня відбиває в минуті 180 букв, а машина до відливаня вибиває до друку 80 до 90. На одну машину до писаня потреба отже двох машин до відливаня. Машин єї системи уживають вже до друкованя великих дневників німецьких і англійських, які виходять три рази денно на кількадесятьох сторонах. У нас ще далеко до того, аби заступати ручну роботу машиною.

— **Нечемна студентка.** Академічний сенат в Гайдельберґу засудив на кару арешту одну зі слухачок, яка назвала свого товарища «віслюком».

— **Скарби на дні моря.** Мільони золота і дорогоцінностей лежить на дні моря і рідко коли бачать они світло денне, бо дуже небезпечно пускати ся на дно моря. Але висока нагорода за таку очайдушність притяволює неодного чоловіка до сего небезпечного діла. І так французький нурець Ламберт дістав 100.000 франків за те, що вдобув із розбитого корабля, який лежав на дні моря, 1,800.000 франків. Дальших 10 скриньок золота не міг вдобути. За тим спускали ся другі нурці, та один з них зараз умер, як лише вийшов з води, а другий збожеволів. Тягар води руйнує організм чоловіка. Уже 20 метрів під водою дуже часто вибухає кров з нурця ухами і носом. І найбільші силачі нурці, що займають ся вдобуванєм скарбів, дуже скоро умирають. Є случаи, що можна легко добути ся до затонлених скарбів. Раз вдобули із глибини 60 метрів 90 скринь срібла в 20 годинах.

— **Фабрика рублів.** Варшавська поліція арештувала шлюсаря Маркла Кесенского враз з его матерю братом і сестрою. При ревізії в їх мешканю відкрили фабрику рублів, піврублівок і 20-копійкових монет. Найдено також машинку до робленя грошій, 24 фальшованих золотих десятирублівок і 35 штук 5-рублівок.

— **Індійська легенда.** Коли вулькан, творець всего, що є на землі, мав приступити до сотво-

рєня жєнщини, спостеріг ся, що весь пожиточний материял зужив на сотворенє муцини. Він звив тоді рухи вужа, ухват повою, гнучкість трави, простоту тростини, аксаміт цвітів, легкість листя, взір антілюни, проміць сонця, солодоч меду, жостокість тигра, горяч огня, холод леду і говір сороки, помішав ті всі первні разом і дав сьвітоти гарний і дивний твір — жєнщини.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руського Товариства педагогічного у Львові!**

Наука, штука, література.

— **Репертуар Руського народного театру у Львові.**

Субота, дня 7. марця: «Жидівка вихрестка», драма зі сьпівами в 5 діях Тогобочного.

— **3 Руського народного театру.** В середу відіграно на нашій сцені вдруге «Хазяїна» комедію Карпенкі Карого. Представленє вишло ліпше як першим разом з огляду на иншу обсаду кількох ріль. Поміщика Золотницького відіграв п. Барвінський. В ролі Соші виступила п-ї Стаднікова замість недужої п-ї Рубчакової, а в ролі лікаря п. Петрович.

Як на представленю «Хазяїна» так і на вчерашній опері (?) «Барон Циганський» явило ся доволі поважне число публіки.

— **Уілліям Шекспір: Міра за міру.** Переклад П. А. Куліша. Видав і пояснив др. Іван Франко. Накладом Українсько-руської видавничої Спільки у Львові, 1902. Стор. XXVI + 127, 8°. Ціна 1.50 К.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В суботу, 7. марця: сотний концерт в сезоні 1902/1903. Ціни вступу знижені аж до 1 К за найдорожші місця.

— **Концерт «Льв. Фільгармонії» з 5. марта** почав ся класично виконаною увертурою Бетговена до «Егмонта». Заслуга в тім п. Мельцера. Прочі частини програми вилонив Сарасате в товаристві п-ні Марки-Гольдшмідтової, що в сїм концерті виявила себе знаменитою інтерпретаркою як клясичних творів, так і Лістовских композицій. На чільнім місці концерту станула Крейцерівска соната Бетговена на скрипку і фортепян. Соната та належить до глибоко придуманих творів великого мистця німецького і була виконана знаменито і стилєво. Був се дійсний артистичний пир для всего амфітеатру. Відтак розвинула п-ні Гольдшмідт в Гендля «air varie» цілий засіб своєї блискучої техніки, яку перенесла і на етюда (Stacatto) Рубінштайна, і на Ліста фантазію на тему «Don Жуана» і тогож автора угорську рапсодію (ч. 1.). Клясично вишшов з рук концертантки і Гавот Глюк-Брамса з «Фіренї в Авліді», а одушевлева публіка, що заповнила щільно всеї амфітеатр, зневолила відтак п-ню Гольдшмідтовою до надпрограмового виконаня Вебера вальчика «Aufforderung zum Tanz». Сарасате розіграв ся на сїм концерті, і чарував всіх не менше тоном своєї скрипки, але і технікою. Тож Раффа «Чародійниця любови» проговорила дуже солодко до публіки, почім зневолено витравного артиста до повтореня ноктюрна (Es Dur) Шопена. Знатюки признали однострунно, що в інтерпретації Сарасатого ноктюрна ся подобала на спів надземский, на гармонію висших сфер. В своїх композиціях іспанських танців («Malaguena, Jota de San Fernanio») і в надпрограмовім «Bollero» заблистів Сарасате знаменитою своєю технікою, а виконанєм свого «циганського танця», граного також Кубеліком, доказав, що він є автором свого твору.

Н. В.

Телеграми.

Відень, 6. марця. На похорони бл. п. Пієра виїхали нині до Праги послі Пігуляк, Довжанський і Николай Василько.

Париж, 5. марця. Палата послів ухвалила мільон франків на підвижку емеритур для вєдужених гірників.

Царгород, 6. лютого. Говорять, що Порта готовить меморіял в справі македонських розрухів і має его вручити заступникам чужих держав в Царгороді.

Турецьке правительство занепокоїло ся вієтню, що Англія готовить два баталіони війска

